

činnost anebo že obstarával určitou práci vlády určitým způsobem (srv. Pražák: »Spory o příslušnost«, I. díl str. 153), nýbrž, jak z posledního odstavce bodu I. žaloby patrně, z důvodu, že se žalovaný dopustil při výkonu své služby trestného činu podle § 431 tr. zák. Spáchání trestného činu není, jak již v rozhodnutí čís. 7159 sb. n. s. dovozeno, úředním jednáním podle řečeného dvorského dekretu, jehož ustanoveními neměly býti kryty trestné činy úředníkovy (srv. Ehrenzweig »Systém rak. obč. práva«, § 408 bod I. odst. 3 b). K vůli úplnosti se podotýká, že pro otázku přípustnosti pořadu práva jest rozhodné to, oč žaloba jest dle žalobcova tvrzení opřena, t. j. o trestný čin. Právem proto zamítl rekursní soud námitku nepřípustnosti pořadu práva.

Čís. 9425.

I v řízení o námitkách proti výpovědi z nájmu lze řešiti předběžné otázky.

Stavební ruch.

Užívání bytu v rodinném domě čekatelem jest nájemním poměrem podle § 1090 obč. zák. Vypovídající strana nemusí již ve výpovědi udati a opodstatniti výpovědní důvody podle § 52 nařízení ze dne 19. července 1923, čís. 160 sb. z. a n. Udá-li pak vypovídatel vzhledem k námitce vypovězeného, že jest k výpovědi třeba určitých důvodů, konkrétní důvody a opodstatní je, může vypovězený v rámci své včas vznesené námitky zaujati k tomuto přednesu stanovisko a prováděje námitky včas vznesené, přednésti nové okolnosti a průvody.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1929, R I 917/29.)

Výpověď stavebního družstva čekateli z bytu procesní soud první stolice k námitkám žalovaného zrušil. Důvody: Soudu bylo především řešiti otázku, zda vypovídající družstvo jest oprávněno vypověděti žalovaného bez udání důvodů nebo udávajíc důvody jen povšechně, či zda musí důvody výpovědi specifikovati a rozvésti. K tomu jest uvážiti: Podle souhlasného přednesu stran byl dům vystavěn se státní zárukou podle zákona čís. 35/23 sb. z. a n. a jest žalovaný čekatelem v tomto domě ve smyslu § 2 (4) prov. nař. 160/23 sb. z. a n. Vztahují se proto na poměr mezi žalujícím družstvem a žalovaným ustanovení zákona čís. 35/23 a prováděcího nařízení čís. 160/23 zejména ustanovení § 2 (4) a § 52 prov. nař. čís. 160/23. Podle § 2 (4) citovaného nařízení jest čekatel zároveň nájemníkem. Podle § 52 nesmí majitel domu (obecně prospěšné družstvo) vypověděti nájemníky, pokud plní povinnosti z nájemní smlouvy a členské povinnosti předepsané stanovami. Tento § obmezuje podle svého jasného doslovu vypovídací volnost majitele domu, dopouští výpověď jen ze zvláštních důvodů, to jest jen v případě, že nájemník porušil povinnosti, převzaté smlouvou nájemní nebo uložené mu stanovami. Tyto důvody jsou podmínkou, bez nichž vlastník domu nemůže dáti účinně výpověď, a jest proto v každém

případě zvláště zkoumati, zda ony důvody jsou splněny čili nic a podle toho jest míti výpověď za právně přípustnou nebo nepřípustnou. By toto zkoumání mohlo býti provedeno, jest třeba, by ony důvody byly již ve výpovědním návrhu jmenovitě uvedeny a rozvedeny. Z toho plyne jednak, že výpověď nájemníka nemůže býti povolena, nebude-li tu důvodů v § uvedených, jednak že výpovědní návrh musí býti řádně odůvodněn. Že § 52 připouští jen tento výklad, plyne i z jeho poslání a celého účelu zákona, by byl chráněn před libovolnými bezdůvodnými otřesy a změnami poměr i nájemníků v domech, vystavěných podle zák. čís. 35/23 i poměr čekatelský, poměr nájemníka, který se má státi pro splnění zákonných předpokladů vlastníkem domu a který jest s domem již nyní spjat trvalým a důležitým sociálním a hospodářským zájmem. Nejvyšší soud vyslovil v jednom ze svých posledních rozhodnutí (čís. sb. 7570) názor, že čekatel jest k vlastníku domu nájemníkem celého domu a že ostatní nájemníci jsou jeho podnájemníky. Tím uznal nejvyšší soud výjimečné a zákonem proti změnám zvláště chráněné postavení čekatelovo. Z toho, co bylo uvedeno, plyne, že výpovědní návrh žalujícího družstva, neuváděje a nerozváděje výpovědní důvody, nebyl vybaven zákonnými náležitostmi § 52 citovaného nařízení a že na jeho základě výpověď neměla býti ani povolena. Jestliže žalující strana uvedla výpovědní důvody při roku, ustanoveném k námitkám žalovaného podle § 572 c. ř. s., nelze k těmto důvodům přihlížeti, neboť, jakž plyne z § 562 c. ř. s., musí býti všechny důvody výpovědi, pokud jest jich k výpovědi vůbec třeba, uvedeny ve výpovědi, by na ně mohla vypovídající strana v zákonné lhůtě námitkami reagovati. Na důvody později uvedené strana vypovídající reagovati již nemůže, jsouc prekludována a dodatečné námitky zákon nezná. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl. D ů v o d y: Právní posouzení věci v napadeném rozsudku jest nesprávné. Šlo a jde tu o řešení otázky, zda je vypovídající strana povinna, by v návrhu na soudní povolení výpovědi uvedla podrobně veškeré výpovědní důvody a nabídla o tom důkazy, či zda stačí, když vypovídající strana teprve po podání námitek při ústním jednání rozvádí výpovědní důvody, při čemž v souzeném případě budiž poukázáno i k tomu, že vypovídající družstvo již v původním návrhu na povolení výpovědi uvedlo, že hodlá dáti soudní výpověď »pro důležité závady, kterých se vypovídající strana jako čekatelka dopustila při používání bytu a domu«, že tedy již od začátku důvod výpovědi jest udán. Napadený rozsudek zodpověděl otázku ve smyslu kladném, dovolává se ustanovení § 52 vl. nař. ze dne 19. července 1923, čís. 160 sb. z. a n., avšak neprávem. Neboť toto ustanovení netýká se vůbec řečené otázky, jež jest ryze formálně právního rázu, nýbrž jen podmínek, za nichž smí býti dána výpověď, otázky hmotného práva. Žalovaná strana, odvolací odpůrce, zaujímá stanovisko, že řízení podle zákona ze dne 25. ledna 1923 o stavebním ruchu čís. 35 sb. z. a n. a podle prováděcího nařízení čís. 160 sb. z. a n. neřídí se pravidly c. ř. s., jelikož by se v těchto případech nejednalo o smlouvy nájemní nebo pachtovní, na něž se výlučně vztahují

ustanovení oddílu 3 c. ř. s. Jest však zbytečné zabývat se tímto stanoviskem, poněvadž jsou tu jen dvě možnosti: Buď řízení jest sporné, nebo jest nesporné. V onom případě musí býti použito ustanovení c. ř. s., v tomto případě předpisy nesporného řízení. Při oné možnosti jest řízení upraveno § 562 c. ř. s., jenž nevyžaduje, by již v návrhu na povolení výpovědi byly uvedeny zevrubně veškeré důvody výpovědi (viz též rozh. ze dne 23. dubna 1919, Rv II 140/19, čís. 151 sb. n. s.) a vypovídající strana jest oprávněna rozvésti důvod výpovědi teprve při ústním jednání až do jeho skončení. Pakli by se mělo za to, že řízení jest řízením nesporným, jest odpůrcovo stanovisko vyřízeno poukazem k tomu, že patent o nesporném řízení vůbec nemá předpisů odírajících dodatečné doplnění dosavadního přednesu té neb oné strany. A posléze chtěl-li by kdo tvrditi, že v tomto případě bylo by lze použití předpisů sporného nebo nesporného řízení jen obdobně, jest toto tvrzení vyvráceno doslovem cit. předpisů. Právní názor napadeného rozsudku přičí se proto zákonu, odvolací důvod nesprávného právního posouzení věci jest opodstatněn.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Stěžovatel vytýká, že vypovídající družstvo ve výpovědi ani ne tvrdilo nájemní poměr, uvádějíc jen, že vypovídáný má byt »v užívání«. Ale stěžovatel přehlíží, že se hned na to mluví o tom, že nájem tohoto bytu »platí se měsíčně« a že se na byt »nevztahuje ochrana nájemníků«. Tím dalo vypovídající družstvo zřejmě najevo, že vypovídá nájemní smlouvu. Stěžovatel se dále pokouší dovoditi, že užívá bytu jako čekatel vlastnického práva k rodinnému domku a že na toto užívání nelze obdobně užiti předpisů o nájemní smlouvě. Názoru tomu nelze přisvědčiti. Bylo zejména v rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu ze dne 8. listopadu 1929 č. j. Rv I 1610/29, čís. sb. 9345, známém zástupcům obou stran ze sporu stěžovatelova s Josefem K-em, dovozeno, že není mezi čekatelským poměrem a užíváním rodinného domu nebo části jeho přenechaným čekateli naprosté nerozlučitelnosti, a že užívání bytu v rodinném domě čekatelem není ničím jiným než nájemním poměrem podle § 1090 obč. zák., který vedle čekatelského poměru samostatně existuje. Je-li tu nájemní poměr a nejde-li o byt podléhající zákonům o ochraně nájemníků, není závady, by se účinnost výpovědi nevyřešila v řízení podle § 560 a násl. čís. K výtce stěžovatelově, že v tomto řízení nelze řešiti ztrátu jeho členství v žalujícím družstvu, jest podotknouti, že v řízení podle § 560 a násl. c. ř. s. není stanovena odchylka ze zásady § 190 c. ř. s., tak že i tu lze řešiti otázky předurčující. Nesporné jest, že jde o byt v rodinném domě, na nějž byla udělena podpora ve formě státní záruky podle zákona ze dne 25. ledna 1923 čís. 35 sb. z. n. Stěžovatel uplatnil včas námitku, že vypovídající strana jako obecně prospěšné stavební družstvo nemá neobmezené výpovědní právo, nýbrž že podle § 52 prováděcího nařízení k onomu zákonu ze dne 19. července 1923, čís. 160 sb. z. a n. smí dáti nájemníkovi výpověď z bytu jen, neplní-li

závazky v nájemního poměru a členské povinnosti předepsané stanovami, a že tu takového výpovědního důvodu není. Jest řešiti otázku, zda vypovídající strana má již v podání, kterým dává soudní výpověď, neboli, jak prvý soud toto podání jmenuje, ve výpovědním návrhu, uvéstí a opodstatniti důvody, na něž jest přípustnost výpovědi vázána, či zda může tak učiniti až v řízení o námitkách. Odvolací soud správně rozpoznal, že předpis § 52 uv. nařízení upravuje jen otázky hmotněprávní a že, pokud jde o procesní právo, není v § 562 c. ř. s. předepsáno, že již ve výpovědním návrhu musí býti udány a opodstatněny výpovědní důvody. Výpověď sama jest podle § 1116 obč. zák. a § 560 c. ř. s. v podstatě hmotněprávním jednáním, směřujícím k tomu, by nájemní (pachtovní) smlouva na neurčitou dobu ujednaná nebyla mlčky obnovena, a podle § 561 c. ř. s. může se dáti nejen soudně, nýbrž i mimo-soudně. Co udati jest při soudní výpovědi, uvedeno jest v § 562 c. ř. s., který však nestanoví, že, je-li výpověď po hmotněprávní stránce vázána na určité důvody, jest výpovědní důvody v podání, kterým se dává výpověď, uvéstí nebo dokonce již opodstatniti. Jest pravda, že vypovídající strana musí ve lhůtě k podání námitek přednésti všechny námitky, ježto podle § 571 třetí odstavec c. ř. s. jest námitky podané opožděně odmítnouti. Ale tím není ani v souzeném případě zkráceno nájemníkovovo právo k obhajobě a není porušena zásada rovnosti stran, ježto i tam, kde pronajímatel ve výpovědi neudá výpovědní důvody, lze nájemníkovi uplatniti námitku, že výpověď jest přípustná jen z určitých důvodů, a že takových důvodů není v případě, o nějž tuto jde. Také vznesl stěžovatel včas tuto námitku. Udá-li žalobce vzhledem k řečené námitce při ústním jednání konkrétní důvody výpovědi a opodstatní-li je, může žalovaný v rámci včas vznesené námítky zaujati k tomuto přednesu stanovisko a prováděje námitky včas vznesené, přednésti nové okolnosti a průvody (Srov. Neumannův komentář k c. ř. s. IV. vydání str. 1439). Správně proto usoudil odvolací soud, že nelze zrušiti výpověď z důvodu, že ve výpovědním návrhu nebyly uvedeny ani rozvedeny výpovědní důvody, a právem zrušil rozsudek soudu první stolice podle § 496 čís. 3 c. ř. s.

Čís. 9426.

Na státu nelze se domáhati náhrady škody, bylo-li prozatímní povolení policejního úřadu k pořádání podniku (býčích zápasů) napotom odvoláno.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1929, Rv I 1846/28.)

Policejní ředitelství v Bratislavě dalo žalobci prozatímní povolení k pořádání býčích zápasů. Ježto napotom policejní ředitelství odepřelo schváliti pořádání býčích zápasů, domáhal se žalobce na československém státu náhrady škody, jež mu vzešla přípravnými pracemi k zápasům. Žaloba byla zamítnuta soudu všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto